

KENNARASAMBAND
ÍSLANDS

Reykjavík, 23. febrúar 2015

Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
Skrifstofa Alþingis, nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn Kennarasambands Íslands um frumvarp til laga um Menntamálastofnun, (heildarlög), 456. mál.

Eftirfarandi er umsögn Kennarasambands Íslands (KÍ) um frumvarp til laga um Menntamálastofnun (heildarlög), 456. mál samkvæmt beiðni frá nefndasviði Alþingis fyrir hönd Allsherjar- og menntamálanefndar, dags. 28. janúar 2015. Umsögnin skiptist í tvennt, inngang og athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins, ákvæði til bráðabirgða og fylgiskjöl.

Inngangur

Þegar ráðuneytið vann að gerð frumvarpsins var óskað eftir umsögn KÍ um frumvarpsdrögin. KÍ gerði ítarlegar athugasemdir við efni þeirra sem ekki hefur verið tekið tillit til eins og frumvarpið sem nú er lagt fram ber með sér. KÍ gerir því samskonar efnislegar athugasemdir við frumvarp til laga um Menntamálastofnun og gerðar voru við frumvarpsdrögin.

KÍ vill sérstaklega ítreka eftirfarandi athugasemdir:

Að skilgreind séu í 1. gr. þau svið menntamála sem Menntamálastofnun er ætlað að sinna. Í 1. grein segir að stofnunin skuli stuðla að auknum gæðum skólastarfs og framförum í þágu menntunar í samræmi við lög og stefnu stjórnvalda, bestu þekkingu og alþjóðleg viðmið. KÍ telur brýnt að skilgreind verði með hliðsjón af þessu þau svið menntamála sem Menntamálastofnun er ætlað að sinna.

Að gerð sé sú krafa í 2. gr. að forstjóri hafi menntun á sviði kennslu- og uppeldismála, sérfræðipækkingu á helstu verksviðum stofnunarinnar og stjórnunarmenntun. KÍ bendir á að í 2. gr. frumvarpsdraga var ákvæði um að forstjóri hefði víðtæka reynslu eða menntun á sviði stjórnunar.

Að kveðið sé á um skipun stjórnar Menntamálastofnunar í lögum um stofnunina. Með því að falla frá því fyrirkomulagi sem gildir um Námsgagnastofnun og Námsmatsstofnun um skipun stjórnar er mikið vald sett í hendur forstjóra. KÍ telur brýnt að í lögum um Menntamálastofnun verði kveðið á um skipun stjórnar. Ný stofnun þarf að hafa faglegt sjálfstæði og stöðu til að sinna frumkvæðisskyldu sinni gagnvart yfirstjórn menntamála, veita faglegt aðhald og vera faglegt mótvægi við pólitískar ákvarðanir í menntamálum sem hvíla ekki á bestu þekkingu. Starfsemi nýrrar stofnunar getur ekki verið komin undir því hvernig pólitískir vindar blása í menntamálum hverju sinni.

Að fram komi í 3. gr. að ný stofnun hafi samráð við KÍ um stofnun fagráða og um þátttöku KÍ í fagráðum. KÍ er sérfræðiaðili um menntun og skólastarf sem mikilvægt er að ný stofnun hafi sem best samstarf og samráð við. KÍ bendir á að í greinargerð með athugasemdum við 3. gr. frumvarpsdraga var eftirfarandi orðalag sem hefur verið tekið út: „Einnig er mikilvægt að haft sé samráð við þá aðila sem skólastarfi tengjast, svo sem nemendur, foreldra, kennara, stjórnendur og sveitarfélög.“ Miðað við þessar breytingar er búið að takmarka skyldu Menntamálastofnunar til samráðs og það algjörlega á valdi forstjóra að ákveða við hvern er haft samráð og hverjir sitja í fagráðum. Forstjóri setur einhliða reglur um fagråd og birtir. KÍ telur þetta vera mjög ófaglega ráðstöfun. KÍ bendir á í sambandi við yfirtöku nýrrar stofnunar á skyldum Námsmatsstofnunar og Námsgagnastofnunar og í sambandi við þann fjölda verkefna sem áformað er að færa frá ráðuneytinu til hennar, að í fjölmörgum tilvikum fela verkefni í sér ýmist lögbundið samráð og samstarf eða samkvæmt ákvörðun aðila. KÍ er meðal fulltrúa í stjórn Námsgagnastofnunar og Námsmatsstofnunar og hefur einnig beina aðkomu að fjölmörgum verkefnum

og svo er um marga fleiri aðila. KÍ ítrekar að tryggja þarf í ákvæðum laga um Menntamálastofnun um fagråd að samstarf og samråd verði um verkefni eins og verið hefur.

Að skólar landsins komi með skýrum hætti fram í forgrunni upptalningar á verkefnum stofnunarinnar í 4. gr. í samræmi við þau starfsmarkmið að auka gæði menntunar og skólastarfs. KÍ ítrekar að skýrt komi fram það verkefni stofnunar að veita skólum faglega ráðgjöf og að fylgjast með og styðja við umbóta- og þróunarstarf í skólum.

Að skýrar þarf að koma fram í 4. gr. að skyldur nýrrar stofnunar á sviði námsgagna verði samkvæmt lögum um námsögn, nr. 71/2007, og að um þessar skyldur sé fjallað með skýrum hætti í frumvarpinu.

Að skýrt komi fram í 9. gr. frumvarpsins ábyrgð og stuðningur ríkisins á sviði námsgagna samkvæmt lögum um námsögn, nr. 71/2007, og að um þessar skyldur sé fjallað með skýrum hætti í frumvarpinu. KÍ bendir á að í greinargerð með athugasemdum við 9. gr. frumvarpsdraga var eftirfarandi orðalag sem hefur verið tekið út: „*Gert er ráð fyrir að lög um námsgögn haldi gildi sínu til að kveða á um námsgagnasjóð og þróunarsjóð námsgagna.*“

KÍ telur mjög brýnt að námsgögn hafi sambærilegt vægi í starfsemi og önnur svið. KÍ bendir á að mikil þörf er fyrir að kraftur verður settur í fjölbreytta og vandaða kennslu- og námsgagnagerð, útgáfu, framboð og aðgengi fyrir börn og ungmenni á öllum skólastigum, og að námsgögn verði þeim að kostnaðarlausu að lágmarki til 18 ára aldurs. Stofnunin þarf að hafa víðtækt samråd við kennara og fagfélög þeirra og fylgjast vel með þróun og nýsköpun í námsgagnagerð. KÍ bendir á að nýrri stofnun eru falin mörg hlutverk, umsjón með námsgagnagerð, námsmat, greiningu og gæðamat, styrkja tengsl milli aðalnámskráa, námsgagna, námsmats og gæðamats, og vinna að umbótum á grundvelli þessa. KÍ bendir á að stofnunin gæti lent í þeirri stöðu að vera beggja vegna borðsins sem gæti rýrt faglegan trúverðugleika hennar. Hér gæti meðal annars skapast sú hætta að útgáfa námsgagna verði sniðin að tilteknum námsmatsáherslum, ekki síst þegar hugsað er út í það að sömu stofnun er ætlað að framkvæma mat og sjá nemendum fyrir námsgögnum. Ef áhersla á mat verður of mikil er hætta á að kennsluhættir gætu farið að miðast við að koma sem best út í samræmdu mati sem væri mikil afturför. Hugsu þarf mjög vel um hvernig hinum margvíslegu sviðum í starfsemi stofnunarinnar verði sem best komið fyrir svo að ekki komi til faglegra árekstra, aðskilja þarf vel hvert og eitt svið og tryggja sjálfstæði þeirra svo að ný stofnun njóti faglegrs trausts.

KÍ ítrekar einnig athugasemdir sínar um stöðu þeirra starfsmanna sem ekki eru að fara á biðlaun en samkvæmt frumvarpinu er þeim gert að hlíta breytingum á starfi eða starfsstigi í samræmi við nýtt skipurit og starfslýsingu og eru settir í þá aðstöðu að þurfa að segja upp störfum miðað við ákvæði 19. gr. laga nr. 70/1996 ef þeir eru ekki sáttir við þær breytingar eða starf sem þeim verður boðið. KÍ ítrekar að fundin verði lausn á þessu með hagsmuni starfsmanna í huga. KÍ ítrekar einnig afstöðu sína til aðilaskiptalaganna. KÍ er ekki sammála því að aðilaskiptalögin geti ekki átt við hér.

KÍ bendir einnig á að mat og eftirlit má ekki verða aðalatriðið í starfsemi Menntamálastofnunar eða að stjórnarsýsluhlutinn yfirskyggi faglegan þátt starfseminnar. KÍ bendir á að svipaðar stofnanir hafa verið settar á fót á öðrum Norðurlöndum og hafa áhrifin á menntakerfið meðal annars komið fram í aukinni skrifræðisvæðingu og gjá á milli starfsemi þeirra og daglegs starfs skóla. Það væri bagalegt ef mál þróuðust með þessum hætti hér á landi.

Í frumvarpi til laga um Menntamálastofnun koma fram metnaðarfull markmið um starfsemi nýrrar stofnunar, auka sérþekkingu og heildstæðan grunn til að bæta þjónustu við menntakerfið, auka gæði menntunar og skólastarfs og efla stefnumótun í menntamálum, svigrúm til að greina stöðu menntakerfisins og bregðast við með viðeigandi hætti, stuðla að framförum í þágu menntunar í samræmi við lög og stefnu stjórnvalda, bestu þekkingu og alþjóðleg viðmið. Fullyrt er víða í frumvarpinu að með Menntamálastofnun verði til öflugri stjórnarsýslustofnun sem stendur betur að vígi til að sinna hlutverki sínu og taka að sér aukin verkefni. Á hinn bóginn segir í umsögn fjármála- og efnahagsráðuneytis um frumvarpið í fylgiskjali II að það feli ekki í sér nýjar skyldur á hendur stjórnarsýslu menntamála eða útvíkkun á þjónustu heldur er fyrst og fremst um að ræða breytingar á stofnanakerfinu sem eiga að stuðla

að bættri framkvæmd. Í fjárlögum 2015 er 15 m.kr. tímabundin fjárveiting vegna sameiningarinnar. Menntamálaráðuneytið ráðgeri svigrúmið sem myndast við sameininguna nálægt 50 m.kr. á ári sem geti nýst til að standa undir aukinni þjónustu stofnunarinnar eða til að setja aukna fjármuni í önnur verkefni á vegum ráðuneytisins.

KÍ telur að frumvarp til laga um Menntamálastofnun feli sér sér margvísleg mikilvæg verkefni á sviði menntamála sem mörg hver eru ný af nálinni, og breytingar á fyrirkomulagi og starfsháttum. KÍ telur engu að síður væntingar til nýrrar stofnunar vera of miklar og óraunsæi í áformum ef ekki er ætlunin að tryggja nauðsynlegar bjargir fyrir nýja stofnun til að standa undir verkefnum sínum. KÍ telur að ef það sjónarmið eigi að ráða för að auðvelda ráðuneytinu að losa sig við verkefni og það sé þar með laust allra mála, þá sé „betur heima setið en af stað farið“.

Athugasemdir KÍ við einstakar greinar frumvarps.

Þingskjal 700 — 456. mál.

**Frumvarp til laga
um Menntamálastofnun.**

(Lagt fyrir Alþingi á 144. löggjafarþingi 2014–2015.)

1. gr.

Hlutverk.

Menntamálastofnun er stjórnábyrgð stofnun á sviði menntamála sem stuðla skal að auknum gæðum skólustarfs og framförum í þágu menntunar í samræmi við lög og stefnu stjórnvalda, bestu þekkingu og alþjóðleg viðmið.

Menntamálastofnun skal sinna verkefnum á sviði menntamála samkvæmt lögum þessum og því sem ráðherra felur stofnuninni.

Athugasemdir KÍ við 1. gr.:

1. KÍ ítrekar að skilgreina þarf þau svið menntamála sem Menntamálastofnun er ætlað að sinna með hliðsjón af þeim markmiðum sem koma fram í 1. gr. um hlutverk stofnunar.

2. gr.

Skipulag.

Ráðherra skipar forstjóra til fimm ára í senn. Hann skal hafa háskólamenntun sem nýtist í starfi og þekkingu á verksviði stofnunarinnar.

Forstjóri ber ábyrgð á að stofnunin starfi í samræmi við lög, stjórnvaldsfyrirmæli og erindisbréf.

Athugasemdir KÍ við 2. gr.:

1. KÍ ítrekar að gerð sé krafa um að forstjóri hafi menntun á sviði kennslu- og uppeldismála, sérfræðiþekkingu á helstu verksviðum stofnunarinnar og stjórnunarmenntun.
2. KÍ ítrekar að kveðið sé á um skipun stjórnar Menntamálastofnunar í lögum um stofnunina. Með því að falla frá því fyrirkomulagi sem gildir um Námsgagnastofnun og Námsmatsstofnun um skipun stjórnar er mikið vald sett í hendur forstjóra. KÍ telur brýnt að í lögum um Menntamálastofnun verði kveðið á um skipun stjórnar. Ný stofnun þarf að hafa faglegt sjálfstæði og stöðu til að sinna frumkvæðisskyldu sinni gagnvart yfirstjórn menntamála, veita faglegt aðhald og vera faglegt mótvægi við pólitískar ákvarðanir í menntamálum sem hvíla ekki á bestu þekkingu. Starfsemi nýrrar stofnunar getur ekki verið komin undir því hvernig pólitískir vindar blása í menntamálum hverju sinni.

3. gr.
Fagråd.

Forstjóri skal setja á fót fagråd fyrir helstu verksvið stofnunarinnar sem skipuð skulu sérfróðum aðilum á viðkomandi sviði. Fagråd skulu vera stofnuninni til ráðgjafar og aðstoðar. Forstjóri setur og birtir reglur um skipan fagráða og starf þeirra.

Athugasemdir KÍ við 3. gr.:

1. KÍ ítrekar að í 3. gr. verði ákvæði um samráð stofnunarinnar við KÍ um stofnun fagráða og um þátttöku KÍ í fagráðum.
2. KÍ ítrekar að í 3. gr. verði sett inn eftirfarandi orðalag sem var í greinargerð með athugasemdum við 3. gr. frumvarpsdraga: „*Einnig er mikilvægt að haft sé samráð við þá aðila sem skólustarfi tengjast, svo sem nemendur, foreldra, kennara, stjórnendur og sveitarfélög.*“ KÍ telur mjög mikilvægt að sköpuð verði breið fagleg samstaða í málaflökkum með samráði og þátttöku í fagráðum.
3. KÍ ítrekar að skilgreina þarf í 3. gr. hvernig fagråd eru sett á stofn, hvaða leiðir skuli fara að því að stofnsetja fagråd, viðmið um val á fagaðilum í fagráðum, þá sérfræðipækkingu sem þörf er fyrir í fagráðum út frá sviðum menntamála sem nýrri stofnun er ætlað að sinna og starfsemi skóla. Skilgreina þarf hlutverk og verkefni fagráða, og ákvæði þurfa að vera um samráð og samstarf Menntamálastofnunar við fagaðila vegna stofnunar fagráða og setningu reglna um starfsemi þeirra. Einnig þarf að tilgreina hvar reglur eru birtar.

4. gr.
Verkefni.

Verkefni Menntamálastofnunar eru eftirfarandi samkvæmt nánari **ákvörðun ráðherra:**

- a. framkvæmd laga, reglugerða og annarra stjórnvaldsfyrirmæla,
- b. að veita ráðherra aðstoð og ráðgjöf við undirbúning laga, reglugerða og aðalnámskráa á sviði menntamála,
- c. að annast söfnun, greiningu og birtingu upplýsinga um menntamál,
- d. að hafa eftirlit með og meta árangur af skólustarfi **og bera saman við sett viðmið,**
- e. **að sjá nemendum í skyldunámi fyrir vönduðum og fjölbreyttum námsgögnum og öðrum nemendum eftir því sem stofnuninni kann að verða falið,**
- f. **að fylgjast með þróun og styðja við framfarir á málefna sviði stofnunarinnar,**
- g. að veita stjórnvöldum, fagaðilum og almenningi upplýsingar og leiðbeiningar um málefni á verksviði stofnunarinnar,
- h. **önnur verkefni sem stofnuninni verða falin með lögum, reglugerðum eða ákvörðun ráðherra.**

Athugasemdir KÍ við 4. gr.:

1. KÍ ítrekar að ný stofnun hafi faglegt sjálfstæði og stöðu til að sinna frumkvæðisskyldu sinni gagnvart yfirstjórn menntamála, veita faglegt aðhald og vera faglegt mótvægi við pólitískar ákvarðanir í menntamálum sem hvíla ekki á bestu þekkingu. Starfsemi nýrrar stofnunar getur ekki verið komin undir því hvernig pólitískir vindar blása í menntamálum hverju sinni. KÍ leggur til að gerðar verði breytingar á 1. mgr. 4. gr. og á h. lið þar sem fram komi að Menntamálastofnun geti einnig tekið ákvarðanir um verkefni.
2. KÍ ítrekar að skólar landsins komi skýrt fram í forgrunni upptalningar á verkefnum stofnunarinnar í samræmi við þau starfsmarkmið að auka gæði menntunar og skólustarfs. KÍ ítrekar að skýrt komi fram það verkefni stofnunar að veita skólum faglega ráðgjöf og að fylgjast með og styðja við umbóta- og þróunarstarf í skólum. KÍ telur nauðsynlegt að gerðar verði breytingar á d. og f. liðum 4. gr. í þessum tilgangi. KÍ leggur til að d. liður orðist svo: „*að hafa eftirlit með og meta árangur af skólustarfi og veita skólum faglega ráðgjöf.*“ KÍ leggur til að f. liður orðist svo: „*að fylgjast með og styðja við þróunar- og umbótastarf í skólum.*“ Ráðgjöf við skóla og stuðningur við þróunar- og umbótastarf í skólum þarf að koma skýrt fram í verkefnum stofnunarinnar.
3. KÍ ítrekar að skýrar þarf að koma fram í 4. gr. skyldur nýrrar stofnunar á sviði námsgagna samkvæmt lögum um námsgögn, nr. 71/2007, og að um þetta sé fjallað með skýrum hætti í e. lið og í greinargerð með athugasemdum við 4. gr. lagafrumvarpsins. KÍ ítrekar einnig að skyldur nýrrar stofnunar á á sviði námsgagna nái til barna frá upphafi skólagöngu í leikaskóla til 18 ára aldurs í framhaldsskóla og að námsgögn verði öllum börnum og ungmennum að kostnaðarlausu.

KÍ leggur til eftirfarandi breytingar á orðalagi e.liðar: „*að leggja leikskólum, grunnskólum og framhaldsskólum til námsgögn í samræmi við meginmarkmið náms og kennslu á þessum skólastigum samkvæmt lögum skólastiganna og aðalnámskrám. Stofnunin ber ábyrgð á gerð, útgáfu, framleiðslu og dreifingu námsgagna sem hún framleiðir í samræmi við ákvæði laga þessara. Stofnunin hefur með höndum þróun námsgagna og hefur frumkvæði að könnunum og rannsóknnum á gerð þeirra og notkun. Stofnunin annast kynningar- og fræðslustarfsemi fyrir skóla um námsgögn.*“

4. KÍ ítrekar að orðalagið í h. lið er of opið. Það virðast ekki vera nein takmörk fyrir því hvaða verkefni geti fallið þarna undir. KÍ gerir að öðru leyti ekki athugasemdir við þá ráðstöfun að ekki þurfi að sækja lagastoð í hvert skipti sem stofnuninni eru falin verkefni. KÍ telur það vera nauðsynlegt þar sem stefnt er að því að færa verkefni úr ráðuneytinu til hennar.

5. gr.

Söfnun og meðferð upplýsinga.

Menntamálastofnun er heimilt að **kalla eftir og vinna með persónugreinanlegar** upplýsingar sem varða skólagöngu nemenda, svo sem niðurstöður námsmats, líðan nemenda í skólum, félagslega stöðu þeirra og þætti sem hafa áhrif á skólagöngu og námsárangur. Söfnun og meðferð upplýsinga samkvæmt ákvæði þessu skal vera í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga og uppfylla kröfur Persónuverndar um öryggi persónuupplýsinga í skrá á sviði menntamála og laga um Þjóðskjalasafn Íslands.

Athugasemdir KÍ við 5. gr.:

1. KÍ ítrekar að fyllsta öryggis verði gætt við söfnun og meðferð upplýsinga samkvæmt kröfum Persónuverndar um öryggi persónuupplýsinga í skrá á sviði menntamála og laga um Þjóðskjalasafn Íslands

6. gr.

Sérstök heimildarákvæði.

Menntamálastofnun er heimilt að:

- a. **semja við aðra aðila um afmörkuð verkefni** sem stofnuninni er falið að annast enda sé ekki um að ræða starfsemi sem felur í sér vald til að taka ákvarðanir er lúta að réttindum og skyldum aðila,
- b. **krefja skóla og rekstraraðila þeirra** um upplýsingar og gögn sem stofnunin telur nauðsynleg til að sinna eftirlitshlutverki sínu á því formi sem óskað er og innan tiltekinnna tímamarka; er þeim skylt að **verða við slíkri kröfu** án þess að taka gjald fyrir; Menntamálastofnun skal jafnan upplýsa í hvaða tilgangi gagna er aflað og hvernig úrvinnslu, varðveislu og birtingu niðurstaðna verður háttáð; Menntamálastofnun skal hafa samstarf við Hagstofu Íslands um söfnun gagna þar sem það á við; öðrum stjórnvöldum og stofnunum er skylt að afhenda stofnuninni gögn, sem safnað er um fræðslumál, án þess að taka gjald fyrir,
- c. leggja próf og kannanir fyrir nemendur og **birta upplýsingar um niðurstöður þeirra eftir skólum, sveitarfélögum, landshlutum og öðrum breytum sem kunna að skýra niðurstöður,**
- d. **setja og birta reglur um afhendingu námsgagna,**
- e. **hafa námsgögn sem stofnunin dreifir til skóla einnig til sölu á almennum markaði,**
- f. **ívilna fámennum skólum sem eru óhagstæðar rekstrareiningar.**

Athugasemdir KÍ við 6. gr.:

1. Í greinargerð með athugasemdum við a. lið kemur fram að hér er átt við sömu heimild og Námsmatsstofnun hefur til að semja við utanaðkomandi aðila um að sinna þjónustu sem stofnuninni er falið með lögum. KÍ leggur áherslu á, að ef í þessari heimild felst að semja við utanaðkomandi aðila um ytra mat á skólum, að lögð verði áhersla á að semja við viðurkennda fagaðila sem hafa þekkingu á skólastarfi.
2. KÍ telur eðlilegra að í b. lið sé notað orðalagið: „*að afla upplýsinga og gagna hjá skólum og rekstraraðilum þeirra .... að þeim sé skylt að verða við slíkri beiðni.*“
3. KÍ leggur áherslu á í sambandi við c. lið, birtingu upplýsinga um niðurstöður prófa og kannana að því sé hagað af sanngirni og niðurstöður ekki notaðar til að draga skóla og nemendur í dilka. Próf og kannanir eru nauðsynlegir þættir í starfsemi skóla sem yfirvöldum ber að sinna

markvisst og með faglegum hætti. Markmið með birtingu niðurstaðna og nýtingu þeirra þurfa að vera að greina það sem vel gengur og festa það í sessi, en breyta og lagfæra með faglegum hætti það sem áfátt er talið. Birting upplýsinga þurfa að gagnast skólustarfinu sem best og forðast skal birtingar sem einkennast af sleggjudómum. Ný stofnun á að hafa mikilvægt leiðbeinandi hlutverk í opinberri umræðu um menntamál sem byggist á bestu þekkingu.

4. KÍ ítrekar í sambandi við d., e. og f. liði skyldur nýrrar stofnunar á sviði námsgagna samkvæmt lögum um námsögn, nr. 71/2007, og að um þær skyldur sé fjallað með skýrum hætti í frumvarpinu. KÍ bendir á að í greinargerð með athugasemdum við 9. gr. frumvarpsdraga var eftirfarandi orðalag sem hefur verið tekið út: „*Gert er ráð fyrir að lög um námsgögn haldi gildi sínu til að kveða á um námsgagnasjóð og þróunarsjóð námsgagna.*“

7. gr.

Sértekjur.

Menntamálastofnun er heimilt að **afla sértekna vegna sérþjónustu** í skýrslugerð og þjónustu við skóla, rekstraraðila þeirra, hagsmunasamtök, rannsóknaraðila og aðra gagnabeidendur, svo og vegna hagnýtingar á upplýsingakerfum stofnunarinnar, þjónustu í því sambandi og fyrir útgefið efni.

Menntamálastofnun skal birta gjaldskrá á aðgengilegan hátt.

Athugasemdir KÍ við 7. gr.:

1. KÍ ítrekar að gjaldtökuheimildum verði stillt í hóf og að sett verði skýr viðmið um innheimtu sértekna vegna sérþjónustu nýrrar stofnunar, að gjaldskrá sé birt með aðgengilegum hætti.

8. gr.

Reglugerðarheimild.

Ráðherra getur með reglugerð kveðið nánar á um framkvæmd laga þessara.

Athugasemdir KÍ við 8. gr.:

1. KÍ leggur til að greinin orðist svo: „*Ráðherra setur reglugerð þar sem kveðið er nánar á um framkvæmd laga þessara.*“

9. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Þó taka 1., 3., 4., 5., 6. og 7. gr. ekki gildi fyrir en 1. júlí 2015 og á sama tíma falla úr gildi lög um Námsmatsstofnun, nr. 168/2000, **og I., II., og V. kafli laga um námsgögn, nr. 71/2007.**

1. KÍ ítrekar að skýrt þurfa að koma fram í frumvarpinu skyldur Menntamálastofnunar á sviði námsgagna samkvæmt lögum um námsögn, nr. 71/2007, og að um þessar skyldur sé fjallað með skýrum hætti í frumvarpinu. KÍ bendir á að í greinargerð með athugasemdum við 9. gr. frumvarpsdraga var eftirfarandi orðalag sem hefur verið tekið út: „*Gert er ráð fyrir að lög um námsgögn haldi gildi sínu til að kveða á um námsgagnasjóð og þróunarsjóð námsgagna.*“
2. KÍ ítrekar að skýrt þarf að koma fram í frumvarpinu ábyrgð og stuðningur ríkisins á sviði námsgagna samkvæmt lögum um námsögn, nr. 71/2007, og að um þessar skyldur sé fjallað með skýrum hætti í frumvarpinu. KÍ bendir á að í greinargerð með athugasemdum við 9. gr. frumvarpsdraga var eftirfarandi orðalag sem hefur verið tekið út: „*Gert er ráð fyrir að lög um námsgögn haldi gildi sínu til að kveða á um námsgagnasjóð og þróunarsjóð námsgagna.*“

10. gr.

Breytingar á öðrum lögum.

Við gildistöku laga þessara verða eftirfarandi breytingar á öðrum lögum: „ ... .“

1. KÍ gerir ekki athugasemdir við þá ráðstöfun að ekki þurfi að sækja lagastoð í hvert skipti sem Menntamálastofnun eru falin verkefni. KÍ telur það vera nauðsynlegt þar sem stefnt er að því að færa verkefni úr ráðuneytinu til stofnunarinnar.
2. KÍ gerir ekki athugasemdir við heimildarákvæðin sem tilgreind eru í 10. gr. um breytingar á lögum um leikskóla, grunnskóla, framhaldsskóla og lögum nr. 75/1985 um fjárhagslegan stuðning við tónlistarskóla b. og c. lið en heimildarákvæðin fela ekki í sér efnislegar breytingar.
3. KÍ gerir athugasemdir við heimildarákvæðið í 10. gr. um breytingar á lögum nr. 75/1985 um fjárhagslegan stuðning við tónlistarskóla a. lið., en þar er lagt til að ráðherra sé heimilt að fela Menntamálastofnun að staðfesta námslýsingu samkvæmt 3. tölul. 1. gr. laganna.

Heimildarákvæðið er eftirfarandi:

a. 3. tölul. 1. gr. laganna orðast svo: kennir samkvæmt námskrá útgefni af ráðuneytinu eða námslýsingu sem hlotið hefur staðfestingu ráðuneytisins; ráðherra er heimilt að fela Menntamálastofnun staðfesta námslýsingu; ef námskrá skortir skal hverjum nemanda veitt kennsla í aðalnámsgrein eina stund á viku; auk þess séu a.m.k. tvær aukanámsgreinar kenndar í hóptímum (tónfræði, tónheyrn, tónlistarsaga og samleikur).

KÍ bendir á að auk heimildarákvæðis um að ráðherra sé heimilt að fela Menntamálastofnun að staðfesta námslýsingu hafa fleiri breytingar verið gerðar á orðalagi 3. töluliðar 1. gr. laganna. KÍ leggur áherslu á að orðalag 3. töluliðar 1. gr. laganna sé óbreytt, að frátöldu heimildarákvæðinu:

„3. kennir samkvæmt námsskrá útgefni af ráðuneytinu eða námslýsingu sem hlotið hefur staðfestingu ráðuneytisins ef námsskrá skortir; ráðherra er heimilt að fela Menntamálastofnun staðfesta námslýsingu; hverjum nemanda skal veitt kennsla í aðalnámsgrein eina stund á viku; auk þess séu a.m.k. tvær aukanámsgreinar kenndar í hóptímum (tónfræði, tónheyrn, tónlistarsaga og samleikur);

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Frá gildistöku laganna er ráðherra heimilt að skipa forstjóra Menntamálastofnunar og verður honum þar með heimilt að undirbúa starfsemi Menntamálastofnunar. Embætti og störf þeirra sem eru með ráðningarsamband við Námsgagnastofnun, Námsmatsstofnun og eftir atvikum mennta- og menningarmálaráðuneyti, sem heyra munu undir Menntamálastofnun við gildistöku laga þessara, verða lögð niður 30. júní 2015. Þessum starfsmönnum skal boðið nýtt starf hjá Menntamálastofnun. **Þeir kunna þó að þurfa að hlíta breytingum á starfi eða starfsstigi í samræmi við nýtt skipurit og starfslýsingu.** Við ráðstöfun þessara starfa þarf ekki að gæta að auglýsingaskyldu 7. gr. laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 70/1996.

Athugasemdir KÍ við bráðabirgðaákvæði I.:

1. KÍ telur að efni bráðabirgðaákvæðis I. um réttindi og skyldur starfsmanna vegna niðurlagningar starfa hafi lagast miðað við frumvarpsdrögin og að gert sé ráð fyrir biðlaunarétti starfsmanna a.m.k. miðað við umsögn fjármála- og efnahagsráðuneytis í fylgiskjali II.
2. Hins vegar hefur ekki verið tekið tillit til þeirra athugasemda KÍ við frumvarpsdrögin að þeir sem eru ekki að fara á biðlaun og er gert að hlíta breytingum á starfi eða starfsstigi í samræmi við nýtt skipurit og starfslýsingu eru settir í þá aðstöðu að þurfa að segja upp störfum miðað við ákvæði 19. gr. laga nr. 70/1996 ef þeir eru ekki sáttir við þær breytingar eða starf sem þeim verður boðið. KÍ lýsir yfir vonbrigðum með að ekki hafi verið hlustað á athugasemdir KÍ og annarra stéttarfélaganna hvað varðar réttindi þessara starfsmanna. Þetta hefur t.d. áhrif á rétt starfsmanns til atvinnuleysisbóta ef honum er gert að segja upp með þessum hætti. KÍ ítrekar að fundin verði lausn á þessu með hagsmuni starfsmanna í huga.
3. Í skýringum með frumvarpinu er því haldið fram að lög um aðilaskipti nr. 72/2002 eigi ekki við í þessu tilfalli þar sem lögin gildi ekki um breytingar á skipulagi og starfsháttum

stjórnvalds eða tilfærslu á verkefnum milli stjórnvalds sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 72/2002. KÍ er ekki sammála því að aðilaskiptalögin geti ekki átt við hér og ítrekar KÍ þá afstöðu sína.

Fylgiskjal I.

Mennta- og menningarmálaráðuneyti:

Mat á áhrifum frumvarpsins á fjárhag sveitarfélaga skv. 129. gr. sveitarstjórnarlaga.

Frumvarpið gerir ráð fyrir að þau verkefni sem Námsmatsstofnun og Námsgagnastofnun hafa nú með höndum færist til Menntamálastofnunar. Er því ekki gert ráð fyrir áhrifum á fjárhag sveitarfélaganna vegna þeirrar breytingar á framkvæmd verkefna. **Frumvarpið gerir ekki ráð fyrir að þeir sem sitja í fagráðum skv. 3. gr. frumvarpsins fái greidda þóknun.** Verður því um að ræða einhvern kostnað hjá sveitarfélögum vegna vinnuframlags þeirra fulltrúa sveitarfélaga sem skipaðir kunna að vera til setu í fagráðum. **Jafnframt þarf að leggja skýrt fyrir hvort Menntamálastofnun ætlar sveitarfélögunum að greiða ferðakostnað þessara fulltrúa vegna funda í fagráðum.** Þá kemur fram í b-lið 6. gr. frumvarpsins að hægt sé að krefja skóla og rekstraraðila þeirra um upplýsingar og gögn sem Menntamálastofnun telji nauðsynleg til að sinna eftirlitshlutverki sínu, á því formi sem óskað er og innan tiltekinna tímamarka. Samkvæmt ákvæðinu skal skylt að verða við þeirri kröfu án þess að greiðsla komi fyrir. Skylda til að veita upplýsingar hvílir nú þegar á sveitarfélögum á grundvelli ákvæða laga og reglugerða um ytra mat á leik- og grunnskólum. Hins vegar er ákvæðið almennt orðað og því ekki að fullu ljóst hvort kostnaðarauki mun hljóta af því. Af hálfu Sambands íslenskra sveitarfélaga er lögð áhersla á að opinberir aðilar samræmi sem mest sína upplýsingasöfnun frá sveitarfélögum um skólamál og á það einnig við um Menntamálastofnun. Það er því niðurstaða ráðuneytisins að frumvarpið muni hafa í för með sér óverulegan kostnað fyrir sveitarfélög. Þessi niðurstaða ráðuneytisins hefur verið kynnt fyrir Sambandi íslenskra sveitarfélaga og gerir sambandið ekki athugasemd við hana.

Athugasemdir KÍ við fylgiskjal I.:

1. KÍ gerir athugasemdir við að frumvarpið geri ekki ráð fyrir að þeir sem sitja í fagráðum skv. 3. gr. frumvarpsins fái greidda þóknun og að óljóst sé hvort að Menntamálastofnun greiði ferðakostnað fulltrúa sérfræðiaðila í fagráðum. KÍ leggur áherslu á að Menntamálastofnun greiði fyrir vinnuframlag fulltrúa sérfræðiaðila í fagráðum og ferðakostnað þeirra samkvæmt reglum.

Virðingarfyllst

F.h. Kennarasambands Íslands

Aðalheiður Steingrimsdóttir
Aðalheiður Steingrimsdóttir varafórnmaður